

Pensament polític

Codi: 101118
Crèdits: 12

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500259 Ciència política i gestió pública	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: John Robert Etherington

Correu electrònic: john.etherington@uab.cat

Equip docent

(Extern) Jordi Mir Garcia

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits formals per al seguiment d'aquesta assignatura. Tot i això, es donarà per suposat que l'alumne té les habilitats necessàries per a tractar amb textos de certa complexitat conceptual, per treballar-los de manera adequada, per a presentar-los en sessions públiques i per a discutir críticament els seus continguts.

Objectius

Aquesta assignatura és obligatòria en el segon curs del Grau. En aquest context, ofereix uns continguts de formació bàsics i que conformen l'arsenal teòric i metodològic fonamental sobre el qual s'ha desenvolupat el desenvolupament polític al món occidental fins al segle XX

L'assignatura té com a objectiu bàsic la presentació cronològica dels grans pensadors/es i els grans corrents del pensament polític occidental. Analitzant autors/es i corrents, es pretén oferir una visió coherent dels principals interrogants que ha plantejat la reflexió política, les respostes que s'han articulat i els debats que aquestes han suscitat.

Amb aquesta base, les/els alumnes han de ser capaços no només de disposar dels conceptes bàsics dels pensament polític sinó també d'abordar, en l'assignatura posterior de TEORIA POLÍTICA, un estudi dels debats i les tendències més recents.

Competències

- "Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets."
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Emprar les teories polítiques contemporànies i entendre el seu valor analític per a casos concrets de l'esfera interna i internacional
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Identificar les principals teories polítiques contemporànies, interpretar textos polítics clàssics i actuals, i ser capaç d'argumentar des de diferents posicions teòriques
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar autònomament.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i valorar críticament l'aparició del liberalisme.
2. Analitzar i valorar críticament les alternatives al liberalisme.
3. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
4. Avaluar la contribució de moviments com ara el feminisme, l'ecologisme o els diversos moviments identitaris.
5. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
6. Descriure l'aparició de l'estat en el sentit modern i exposar les aportacions teòriques de Maquiavel, Bodin, Hobbes.
7. Emprar les teories polítiques contemporànies i entendre el seu valor analític per a casos concrets de l'esfera interna i internacional
8. Exposar els diferents corrents de la tradició socialista, en especial la ruptura de 1917 i l'aparició del comunisme.
9. Exposar els elements clau del pensament polític en l'antiguitat grecoromana: individu i comunitat des de Sòcrates a Aristòtil.
10. Exposar l'impacte en el pensament polític de l'aparició del cristianisme.
11. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
12. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
13. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
14. Identificar i relacionar les principals teories polítiques contemporànies, interpretar textos polítics clàssics i actuals i ser capaç d'argumentar des de diferents posicions teòriques
15. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
16. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
17. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
18. Treballar autònomament.
19. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
20. Valorar el debat en la tradició espanyola entorn de la relació entre sobirania i fe religiosa.

Continguts

Part I. De l'antiguitat a l'estat modern

1. Els orígens del pensament polític occidental: la polis grega i el segle d'or de la democràcia atenenca (Sòcrates, Plató, Aristòtil...).
2. Roma: de les idees a la pràctica. (Polibi i Ciceró...).
3. Les doctrines polítiques i l'aparició del cristianisme.
4. El pensament polític medieval: corrents principals.
5. I les dones? Per què costa que apareguin als manuals i als temaris?

Part II. L'emergència de l'Estat modern

1. Maquiavel i el realisme polític.
2. El concepte de sobirania i el poder irresistible (Hobbes).
3. Locke i la reinterpretació liberal del poder.
4. El creixement de les idees revolucionàries: L'Enciclopèdia, Montesquieu, Rousseau, les autores...
5. Les revolucions nord-americana i francesa.

Part III. Ideologies polítiques occidentals modernes

1. El liberalisme: orígens, corrents i debats. Les grans etapes: el liberalisme clàssic, la creació de l'Estat del benestar, el neoliberalisme.
2. El conservadorisme: orígens, característiques i evolució.
3. Les ideologies del moviment obrer: socialisme, marxisme, anarquisme. L'impacte de la revolució russa.
4. El socialisme democràtic: corrents i tendències.
5. El feminisme: orígens, evolució, diferents onades...
6. Els nacionalismes: evolució i tipologies.
7. El pensament totalitari: feixisme i nacionalsocialisme

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistrals	68	2,72	4, 20, 2, 1, 6, 10, 8, 9, 14, 7
Control lectures obligatòries	12	0,48	3, 13, 15, 16, 17
Presentació pública de treballs	4	0,16	3, 5, 14, 13, 15, 7, 12, 11, 16, 17, 19, 18
Tipus: Supervisades			
Tutories	30	1,2	12, 18
Tipus: Autònomes			
Activitats d'avaluació	15	0,6	3, 14, 13, 12, 16, 17, 18
Estudi temari de l'assignatura	150	6	4, 20, 2, 1, 6, 10, 8, 9, 14, 7

La dedicació de l'estudiant a aquesta assignatura es divideix en diversos tipus d'activitats, cadascun d'ells amb un pes determinat d'hores de treball.

Aquesta assignatura és de 12 ECTS, és a dir, implica una dedicació total de l'estudiant de 300 hores, distribuïdes de la següent manera:

- Les activitats dirigides són activitats a l'aula, amb la presència del professor i poden consistir en classes magistrals, seminaris de discussió de les lectures obligatòries en grups més reduïts i sessions orientades a qüestions pràctiques, en les que s'analitzaran casos, problemes i exemples relatius al temari del curs. Aquestes activitats representen al voltant del 35% del total del treball exigít.

- Les activitats supervisades són activitats dutes a terme per l'estudiant fora de l'aula d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part del professor/a. Aquestes activitats es concretaran en l'elaboració de dos treballs, un per cada semestre. Aquestes activitats representen un 10% de la dedicació de l'alumne.

- Les activitats autònomes són totes aquelles que fa l'alumne pel seu compte tals com lectures bàsiques i complementàries, estudi dels apunts de classe o totes aquelles altres activitats que complementen la formació que s'assoleix en aquest curs. Representen un 55%.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides			
105 hores (35%)	Classes magistrals per part dels professors/res	87 hores	Veure programació assignatura
	Controls sobre lectures obligatòries: 3 al primer quadrimestre i 3 al segon.	12 hores	Participació activa i demostrar que s'han comprés i adquirit els conceptes incorporats a les lectures.
	Presentació pública de treballs (es dedicaran 2 sessions a la presentació dels treballs del primer quadrimestre i 2 als treballs del segon).	4 hores	Exposició en públic dels coneixements assolits de manera adequada i didàctica.
Supervisades			
30 hores (10%)	Tutories	30 hores	Aclariment de dubtes sobre els continguts de l'assignatura i orientació i seguiment entorn les lectures obligatòries i els treballs del curs.
Autònomes			
150 hores (50%)	Estudi del temari de l'assignatura	150 hores	Comprensió dels conceptes i coneixement dels diferents autors i corrents de pensament. Capacitat de relacionar-los i d'interpretar-los.

Lectures complementàries i elaboració dels treballs

Aprenentatge substantiu i capacitat de traduir-ho, de forma autònoma, en textos i exposicions comprensibles i adequades.

Avaluació

15 hores (5%)

Realització de dos exàmens parcials per quadrimestre i l'examen de recuperació del mes de juliol. Preparació i revisió dels examens.

15 hores

Demostrar la comprensió adequada dels coneixements, així com la capacitat d'exposar-los adequadament.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Controls de lectures i seminaris (6 en total)	25%	12	0,48	3, 4, 20, 2, 1, 5, 6, 8, 9, 14, 13, 15, 7, 16, 17, 18
Examen parcial (primer quadrimestre)	25%	2,5	0,1	3, 20, 1, 5, 6, 10, 9, 13, 12, 16, 17, 18
Examen parcial (segon quadrimestre)	25%	2,5	0,1	3, 4, 2, 5, 8, 14, 13, 7, 12, 16, 17, 18
Presentació dels Treballs (2 en total)	25%	4	0,16	3, 5, 14, 13, 15, 7, 12, 11, 16, 17, 19, 18

L'avaluació d'aquesta assignatura es compon de les parts següents:

- Dos exàmens parcials: cadascun d'ells representa un 25% de la nota (50% del total). És condició necessària per aprovar l'assignatura superar els dos exàmens parcials amb una nota mínima d'aprovat.
- Un mínim de 6 seminaris (controls de lectura), el valor dels quals serà el 25% de la nota final de l'assignatura.
- Dos treballs de curs: cadascun d'ells representa un 12,5% de la nota (25% del total). L'entrega de tots dos treballs és imprescindible per superar l'assignatura.

Hi ha algunes consideracions especialment remarcables sobre les condicions del sistema d'avaluació:

- L'examen del primer quadrimestre serà al final del quadrimestre, el dia que fixi la Facultat i que es farà públic amb l'antelació suficient. El mateix respecte l'examen del segon quadrimestre serà al final del quadrimestre.
- Les dates per als controls de lectures, així com l'entrega i les presentacions dels treballs s'especificaran en la programació docent de l'assignatura.

- Els estudiants que no haguessin superat el primer o el segon examen (o ambdós exàmens) tindran l'oportunitat d'acollir-se a les activitats de compensació, és a dir, podran tornar a fer els exàmens suspesos el dia que determini la Facultat, havent acabat el període lectiu del segon quadrimestre.

- Els estudiants que havent superat els dos exàmens no hagin assolit la nota mínima global per superar l'assignatura, tindran l'oportunitat de tornar a fer un dels dos exàmens (o els dos, si fos necessari) per tal d'apujar la nota de manera que en el còmput final els quedi l'assignatura aprovada. En canvi, no hi haurà la possibilitat ni de fer els controls de lectura fora dels horaris establerts ni de repetir treballs ja presentats.

- Quant les activitats d'avaluació realitzades per l'alumne superin el 15%, l'alumne ja no podrà sol·licitar un no presentat.

- Finalment, si en la realització d'algunes de les activitats previstes, especialment en la realització dels treballs, es detecta qualsevol tipus de plagi (respecte treballs d'altres anys, pàgines webs, llibres, etc.), l'assignatura quedarà globalment suspesa i s'haurà de repetir en la seva totalitat.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Control de Lectura 1.	2 hores	Demostrar una adequada comprensió dels textos i maduresa per a exposar de forma crítica i comprensiva els seus principals continguts
Control de Lectura 2.	2 hores	
Control de Lectura 3.	2 hores	
Control de Lectura 4.	2 hores	
Control de Lectura 5.	2 hores	
Control de Lectura 6	2 hores	
Treball 1. Corresponent al primer quadrimestre	2 hores	Aprofundir en els debats entorn l'aparició de l'estat modern
Treball 2. Corresponent al segon quadrimestre	2 hores	Aprofundir en els debats entorn els principals "ismes" dels segles XVIII, XIX i XX.
Examen parcial i alliberatori del primer quadrimestre	2,5 hores	Parts I i II del programa
Examen parcial i alliberatori del segon quadrimestre	2,5 hores	Parts III del programa

---

Avaluació Única

L'avaluació única consisteix en el següent:

- el lliurement de dos treballs (25%)
- un examen oral sobre les lectures obligatòries (25%)
- un examen final de 3 hores sobre els temes estudiats durant el curs (50%)

El professorat responsable de l'assignatura fixarà les dates per a la realització d'aquestes avaluacions el primer dia de classe, sempre d'acord amb el calendari acadèmic fixat per la Facultat

Totes tres parts de l'avaluació son recuperables.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver lliurat totes les proves previstes

Finalment, si en la realització d'algunes de les activitats previstes, especialment en la realització dels treballs, es detecta qualsevol tipus de plagi (respecte treballs d'altres anys, pàgines webs, llibres, etc.), l'assignatura quedarà globalment suspesa i s'haurà de repetir en la seva totalitat.

Bibliografia

Bibliografia Primària

Part I

La Polis Grega

- Plató, *Apologia de Sòcrates*
- Plató, *El sofista*
- Plató, *La República*
- Plató, *Protàgores*
- Aristòtil, *Política*

Roma

- Cícero, *La República*
- Polibi, *Les Histories*

Les doctrines polítiques i l'aparició del cristianisme.

- St. Agustí, *La Ciutat de Déu*

Part II

- Maquiavel, *Discursos sobre la Primera Dècada de Titus Livi*
- Hobbes, *Leviatan*
- Locke, *Segon Tractat sobre el Govern Civil*
- Rousseau, *Discurs sobre l'origen de la Desigualtat entre els Homes*
- Rousseau, *El Contracte Social*
- Montesquieu, *Cartes Perses*
- Montesquieu, *Del Espíritu de las Leyes*
- Constant, *Sobre la llibertat dels antics comparada amb la dels moderns*

Part III

Ideologia

- Eagleton, T. (1997) *Ideología: una introducción*. Barcelona: Paídos.

Liberalisme

- Mill, James, *El Govern*
- Mill, John Stuart, *Sobre la Libertat*

Conservadurisme

- Burke, E. *Reflexiones sobre la Revolución Francesa*.
- De Maistre, J. *Consideraciones sobre Francia*.

Socialisme

- Marx, K. *L'Ideologia Alemana*.
- Marx, K. *Contribució a la Crítica de l'Economia Política*.
- Marx, K. i F. Engels, *Manifest comunista*
- Luxemburg, R. *Reforma Social o Revolució*
- Bernstein, E. *Las premisas del socialismo y las tareas de la socialdemocracia*.

Anarquisme

- Godwin, W. *Investigació sobre la Justicia Política*
- Bakunin, M. *El Marxisme, La Libertat i l'Estat*

Feminisme

- Wollstonecraft, M. *Vindicació dels Drets de la Dona*
- De Beauvoir, S. *El Segon Sexe*
- Martín Gamero, A. *Antología del feminismo*, Madrid, Alianza Editorial, 1975
- AAVV, *Feministas negras*, Madrid, Traficantes de sueños, 2012

Nacionalisme

- Mill, J.S. *Sobre el Govern Representatiu*.
- Luxemburg, R. *La qüestió nacional*
- Renan, E. *Què és una nació?*
- Stalin, J.V. *El Marxisme i la Qüestió Nacional*.

Totalitarism

- Arendt, H. *Els orígens del totalitarisme*

Bibliografia secundària

- Barrios, S. i Vanina Guazzaroni, "Christine de Pizán y La Ciudad de las Damas: la mujer como sujeto jurídico activo", *La Aljaba, segunda época, Revista de Estudios de la Mujer*. XV. Argentina: Universidad Nacional de Luján.
- Bernstein, S. (1996) *Los Regímenes Políticos del Siglo XX*. Barcelona: Ariel.
- Bertomeu M.J. (2005), "Republicanism and property", *El Viejo Topo*, 207.
- Black, A. (2009) *A World History of Ancient Political Thought*. Oxford Scholarship Online.
- Botella, J, Cañeque, C., Gonzalo, E. (2004) *El Pensamiento Político en sus Textos*. Madrid: Tecnos.
- Canfora, L. (2004) *La democracia. Historia de una ideología*, Crítica.

- Cartledge, P. (2009) *Ancient Greek Political Thought in Practice*. Cambridge: CUP.
- Cobo Bedía, R. (1998) *La democracia moderna y la exclusión de las mujeres*, Cuadernos del Guincho, Nº. 5-6, págs. 184-195
- Coleman, J. (2000) *A History of Political Thought: From Ancient Greece to Early Christianity*. Oxford: Blackwell.
- Fernández Buey, F. (1998) *Marx (sin ismos)*, El Viejo Topo, Barcelona.
- Hampsher-Monk, I. (1996). *Historia del Pensamiento Político Moderno*. Barcelona: Ariel.
- Held, D. (2007) *Modelos de Democracia*. Madrid. Alianza.
- Lledó, J. (2015) *La memoria del logos*, Taurus, Madrid.
- Macridis, R. i Hulliung, M. (1996) *Las Ideologías Políticas Contemporáneas*. Madrid. Alianza.
- MacPherson, C.B. (1962) *The Political Theory of Possessive Individualism: Hobbes to Locke*. Oxford. OUP
- MacPherson, C.W. (1977) *The Life and Times of Liberal Democracy*. Oxford: OUP
- McCormick, John P. (2003) 'Machiavelli Against Republicanism: On the Cambridge School's "Guicciardinian Moments"', *Political Theory*, 31, pp. 615-643.
- Meixins Wood, E. (2011) *De Ciudadanos a Señores Feudales: Historia social del pensamiento político desde la Antigüedad a la Edad Media*. Madrid: Paidós.
- Mellón, J.A. (ed.). (1998) *Ideologías y Movimientos Políticos Contemporáneos*. Madrid. Tecnos.
- Antón Mellón, J. (2002) *Las Ideas Políticas en el Siglo XXI*. Barcelona: Ariel.
- Miller, D. (1987) *The Blackwell Encyclopaedia of Political Thought*. Oxford: Blackwell. Also available in Spanish: (1989) *Enciclopedia del Pensamiento Político*. Madrid. Alianza.
- Miraut Martín, L. (2006) "Los derechos de la mujer en el feminismo moderado de John Stuart Mill", *Anuario de filosofía del derecho*, Nº 23, 2006, págs. 101-130.
- Picazo, M. (2008) *Alguien se acordará de nosotras*, Barcelona, Bellaterra editorial.
- Rodríguez Palop, M-E, (2007) "La lucha por los derechos de las mujeres en el siglo XIX. Escenarios, teorías, movimientos y acciones relevantes en el ámbito angloamericano", en *Historia de los derechos fundamentales*, AAVV, Madrid, Dykinson: Universidad Carlos III de Madrid, Instituto de Derechos Humanos Bartolomé de las Casas.
- Rowe, C. and Schofield, M. (eds) (2000) *The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*. Cambridge: CUP.
- Sabine, G.H. *Historia de la Teoría Política*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Solana Dueso, J. (2000) *El camino del ágora. Filosofía política de Protágoras de Abdera*, Prensas Universitarias de Zaragoza, Zaragoza.
- Smith, S. (2012) *Political Philosophy*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Touchard, J. *Historia de las Ideas Políticas*. Madrid: Tecnos.
- Vallespín, F. (ed.). (1990) *Historia de la Teoría Política*. Madrid. Alianza.

- Van Mill, D. (1995) "Hobbes's Theories of Freedom", *The Journal of Politics*, Vol. 57, No. 2, pp. 443-459.

Programari

En cas de classes no-presencials: Teams

PowerPoint

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	1	Anglès	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	51	Català	anual	tarda
(TE) Teoria	1	Anglès	anual	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Català	anual	tarda